

Mart 2019

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Ayşim Kalkan
Uzman Yardımcısı
aysim.kalkan@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

ABD ve Çin arasındaki üst düzey ticaret müzakereleri olumlu bir havada geçerken, iki ülkenin Mart ayı sona ermeden ticaret anlaşması imzalayabileceğine yönelik beklentiler güçleniyor.

ABD ekonomisi 2018'in son çeyreğinde %2,6 ile beklentilerin üzerinde büyüdü. Ülkede iktisadi faaliyete ilişkin öncü veriler ise karışık bir görünüm sergiliyor.

Bilanço daraltma sürecine ara vereceği açıklanan Fed'in faiz artırımlarını bu sene durdurabileceğine yönelik beklentiler güçleniyor.

Brexit için öngörülen 29 Mart'a bir aydan kısa süre kalmasına karşın İngiltere'nin AB'den ayrılıp ayrılmayacağı konusu belirsizliğini koruyor. Mart ayı ortasında Brexit'in ileri bir tarihe ötelenmesi ve anlaşmasız Brexit de dahil olmak üzere pek çok olasılık İngiltere Parlamentosunda oylanacak.

Euro Alanı'nda iktisadi faaliyet ivme kaybetmeye devam ediyor. Bölgede sanayi üretimi yaklaşık son on yılın en zayıf performansını sergilerken, ECB'nin izleyen süreçte ekonomik aktiviteye destek olacak nitelikte uygulamalara gidebileceği değerlendiriliyor.

Şubat ayına yatay bir seyirle başlayan petrol fiyatları arz yönlü gelişmeler ve ABD-Çin görüşmelerinden destek bularak ayın ikinci yarısında yönünü yukarı çevirdi.

Türkiye Ekonomisi

İşsizlik oranı 2018 Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 puan artarak %12,3 düzeyinde gerçekleşti. Böylece işsizlik oranı son 3 yılın en yüksek seviyesine yaklaştı.

Sanayi üretimindeki daralma derinleşerek devam ediyor. Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre sanayi üretim endeksi Aralık'ta yıllık bazda %9,8 gerileyerek Haziran 2009'dan bu yana en olumsuz performansını sergiledi.

Şubat ayında 46,4 düzeyinde gerçekleşen imalat PMI verisi sektörde yavaşlamanın 11. ayda da sürdürüğüne işaret etti.

Dış ticaret açığındaki daralma Ocak 2019'da da devam etti. Ocak ayında ihracat hacmi yıllık bazda %5,9 oranında artarak 13,2 milyar USD olurken, ithalat hacmi %27,2 düşüşle 15,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

2018'de cari açık 27,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Yıl genelinde portföy yatırımları zayıf seyrederken, rezerv varlıklar ve net hata noksan kalemleri cari açığın finansmanında öne çıktı

Ocak ayında merkezi yönetim bütçesi 5,1 milyar TL fazla verdi. Bu gelişmede TCMB kârının bütçeye aktarımının Ocak ayına çekilmesi etkili oldu.

Ocak'ta TÜFE aylık bazda %0,16 oranında yükselirken, Yİ-ÜFE yatay seyretti. Böylece yıllık artış TÜFE'de %19,67, Yİ-ÜFE'de %29,59 oldu.

TCMB, TL zorunlu karşılık oranlarını tüm vadelerde 50-100 baz puan indirdi.

Kredi derecelendirme kuruluşu S&P, Türkiye'nin kredi notunu "B+" olarak teyit ederken, görünümünü "durağan" olarak bıraktı.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	
Makro Göstergeler.....	4
Finansal Piyasalar	6
Bankacılık Sektörü.....	7
Genel Değerlendirme	8
Grafikler.....	9
Özet Tablolar.....	11

ABD-Çin ticaret müzakerelerinde olumlu gelişmeler...

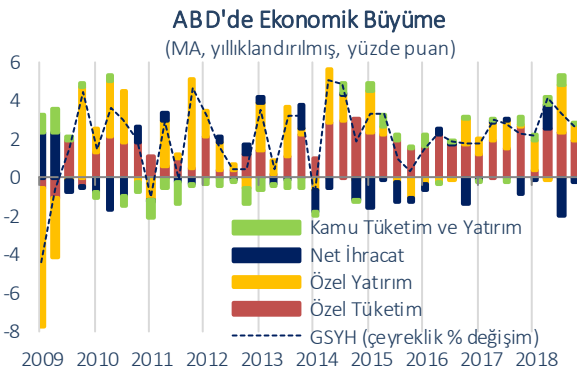
ABD ile Çin arasındaki ticaret görüşmeleri, müzakerelerin bitmesi için önceden belirlenen tarih olan Mart ayına yaklaşıldıkça gündemdeki ağırlığını artırdı. Şubat ortasında Pekin'de başlayan üst düzey yöneticiler arasındaki görüşmeler ay sonunda Washington'da devam ederken, ABD tarafını temsil eden Hazine Bakanı Steven Mnuchin görüşmelerin olumlu geçtiğine dair açıklamalarda bulundu. Çin tarafı ise teknoloji transferi, fikri mülkiyet hakları ve tarım sektörü başlıklarında önemli ilerleme sağlandığını açıkladı.

ABD Başkanı Trump'ın Çin'den yapılan 200 milyar USD'lik ithalata yönelik 1 Mart'ta devreye girmesi beklenen ek gümrük vergilerini belirsiz bir süre için erteleme kararı aldıklarını duyurması ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının anlaşmayla sona ereceği beklentilerini pekiştiren bir gelişme oldu. Trump ayrıca, Çin Devlet Başkanı Xi ile Mart ayı içerisinde ABD'de bir görüşme planladıklarını ifade etti. Mart ayının ilk günlerinde basında yer alan haberler de ABD-Çin arasında süregelen ticaret görüşmelerinde anlaşma sağlanması beklentisini teyit etti. Buna göre, Çin'in fikri mülkiyet hakları konusunda daha hassas davranması ve önemli tutarda ABD ürünü alımı yapması kaydıyla ABD'nin Çin'e uyguladığı ek gümrük vergilerini kaldırmasını kapsayan bir anlaşmanın Mart ayı sonunda imzalanabileceği belirtiliyor.

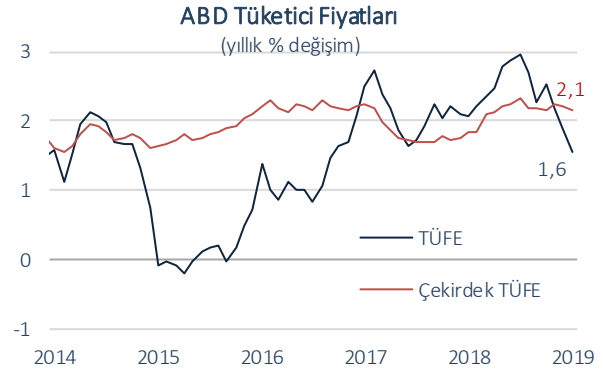
Öte yandan, Avrupalı yetkilerle görüşmelerde bulunan Trump, AB ile arzu ettiği yönde bir anlaşma gerçekleşmemesi durumunda Avrupa menşeli otomobil ve parçalarının ithalatına ilişkin gümrük vergisi getireceklerini açıkladı.

ABD ekonomisi tahminlerin üzerinde büyüme kaydetti.

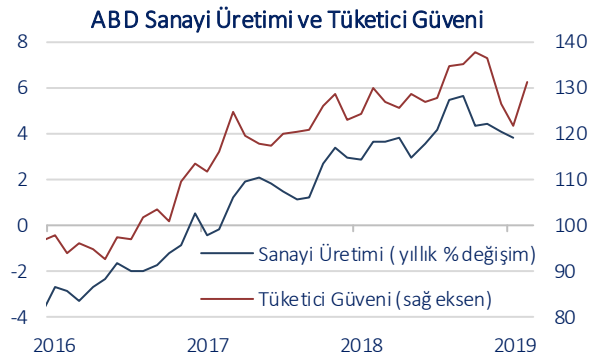
ABD ekonomisi güçlü tüketim ve yatırım harcamalarının etkisiyle 2018'in son çeyreğinde %2,6 ile beklentilerden olumlu bir performans sergiledi. Bu dönemde tüketim harcamaları ve ticaret savaşı gerilimine karşın yıllık %6,2 artan yatırım harcamaları büyüme performansında önemli rol oynadı. Ekonomik büyüme, 2018 yılının genelinde ise %2,9 düzeyinde gerçekleşti.

ABD'de enflasyon iki yıldan uzun bir sürenin en düşüğünde..

ABD ekonomisi 2019 yılına karışık bir görünümle başladı. Ülkede tüketici fiyatlarındaki yıllık artış enerji fiyatlarındaki zayıflığın etkisiyle 2 yıldan uzun sürenin en düşük seviyelerine geriledi. Diğer taraftan, çalışan ücretlerinde devam eden artış, işe alımların sürmesi ve düşük seyrini sürdüren işsizlik oranı buna zıt bir tablo ortaya koyuyor.

Ocak ayında federal hükümetin kapalı olması nedeniyle son 1,5 yılın en düşük düzeyine inen tüketici güveni Şubat ayında gelecek döneme ilişkin beklentilerdeki iyileşmeyle hızlı biçimde toparlanarak 131,4 düzeyine çıktı. Bununla birlikte sanayi üretiminde 2018'in son çeyreğinden bu yana yaşanan ivme kaybı dikkat çekiyor.

Fed'in toplantı tutanakları yayımlandı.

Ocak ayı toplantı tutanaklarına göre, bazı Fed üyeleri yalnızca enflasyonun hızlı yükselmesi durumunda faiz artırımının gerekli olabileceğini ifade ederken, bazı üyeler ekonominin öngörüldüğü şekilde ilerlemesi durumunda faiz artırımlarını sürdürmenin uygun olacağı şeklinde görüş bildirdiler. Tutanaklarda, 4 trilyon USD'lik Fed bilançosunda süregelen küçültme operasyonlarının durdurulmasına yönelik fikir birliği olduğu, Fed'in "sabırlı" duruşunun ne kadar devam edeceğine yönelik tartışmaların ise sürdüğü izleniyor.

Brexit sürecine ilişkin belirsizlikler sürüyor.

29 Mart'a kısa bir süre kalmış olmasına karşın İngiltere'nin AB'den hangi koşullarla ayrılacağı henüz bir sonuca bağlanmadı. Başbakan Theresa May daha önce

Küresel Ekonomi

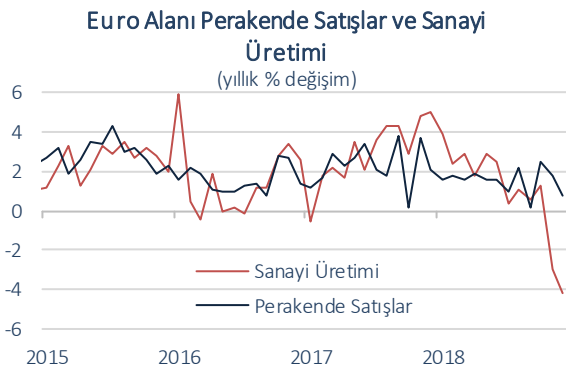
Parlamento tarafından reddedilen ve AB liderleri ile yeniden müzakere ettiği anlaşmayı 12 Mart'ta İngiltere Parlamentosuna getirerek onaylatmaya çalışacak. Ancak, söz konusu anlaşma onaylanmadığı takdirde 13 Mart'ta Parlamentoda Brexit'in anlaşmasız gerçekleşip gerçekleşmemesi oylanacak. Bunun da reddedilmesi halinde 14 Mart'ta Brexit'in 29 Mart'tan daha ileri bir tarihe ertelenmesi Parlatmentonun onayına sunulacak.

ECB yeni bir niceliksel genişlemenin sinyalini veriyor.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) 24 Ocak'ta yapılan para politikası toplantısının tutanaklarını yayımladı. Tutanaklarda son dönemde büyümenin beklenenden zayıf olabileceği ifade edilirken, resesyona olasığının düşük olmasına karşın belirsizliğin yüksek olduğu belirtildi. Ocak ayında büyüme tahminlerini düşüren ECB'nin bu yıl faiz oranlarını değiştirmeyeceği öngörülürken, Merkez Bankası'nın bir sonraki hamlesinin ekonomiye daha fazla destek vermek olabileceğine dair görüşlerin de gündeme geldiği izleniyor. Nitekim, ECB Başekonomisti Peter Praet, Euro Alanı bankalarına yönelik yeni bir "hedefe dayalı uzun vadeli refansman operasyonu"(TLTRO)nun izleyen dönemde ECB Yönetim Konseyi gündemine geleceğini söyledi. Praet, yeni TLTRO konusunun yakın zamanda ele alınacağını ancak alınacak kararın ve uygulamasının zaman alabileceğini ifade etti.

Euro Alanı'nda ivme kaybı sürüyor.

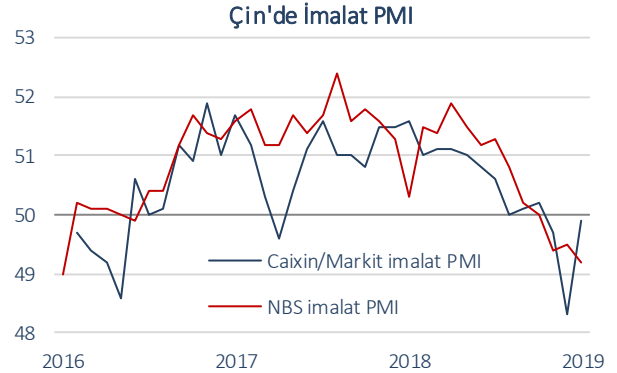
Euro Alanı'ndan gelen veri açıklamaları da ECB yetkililerinin ekonomik aktiviteye ilişkin kaygılarını teyit ediyor. Eurostat tarafından açıklanan veriye göre bölgede sanayi üretimi Aralık'ta yıllık bazda %4,2 daralarak 2009 yılından bu yana en hızlı düşüşü kaydetti. Bu dönemde sermaye mali imalatının yanı sıra dayanıksız tüketim mali imalatındaki düşüşler öne çıktı. Bölgede perakende satışlar ise aynı dönemde yalnızca %0,8 oranında genişleyerek ivme kaybetmeye devam etti. Bölgede imalat PMI 49,3 ile sektörün yaklaşık son 6 yılın en kötü performansını sergilediğine işaret etti.

Çin'de PMI son üç yılın en düşüğünde...

Çin'de açıklanan veriler ülke ekonomisinin performansına ilişkin soru işaretlerini artırmaya devam ediyor. PMI verileri Ocak ayının ardından Şubat ayında da imalat sanayinde daralmaya işaret etti. Çin'de resmi verilere

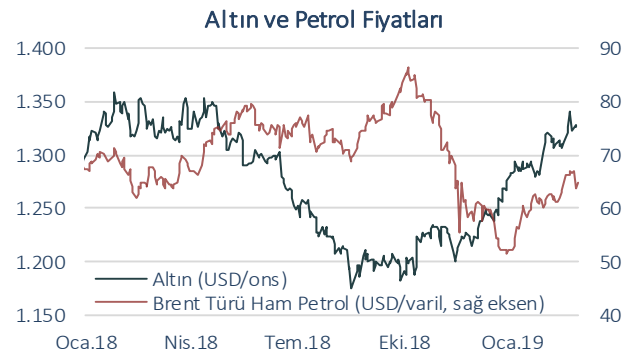
göre NBS imalat PMI Şubat'ta 49,2 ile tahminlerin altında kaldı. Daha çok küçük ve orta ölçekli şirketlerin performansını yansıtan Caixin imalat PMI ise Ocak ayında 48,3 ile yaklaşık son üç yılın en düşük seviyesine indikten sonra Şubat ayında 49,9'a yükseldi.

Petrol fiyatlarında yükseliş...

Petrol fiyatları, Venezuela kaynaklı gelişmeler, OPEC ülkeleri öncülüğündeki arz kesintileri, Suudi Arabistan'ın denizdeki en büyük petrol sahasının kısmi olarak kapatılması ve ABD-Çin görüşmelerine dair iyimser beklentilerin etkisiyle Şubat ayında yükseldi. ABD'de ham petrol stoklarının yükselmeye devam etmesi ise petrol fiyatlarındaki artışı sınırlandırdı. Diğer taraftan, OPEC'in küresel ölçekte yavaşlayan ekonomik aktiviteyi gerekçe göstererek 2019 yılı küresel petrol talebi tahminini düşürmesinin fiyatlar üzerindeki etkisi sınırlı kaldı. Brent türü ham petrolün varil fiyatı Ocak sonuna kıyasla %5,1 yükselerek Şubat sonu itibarıyla 65,4 USD oldu.

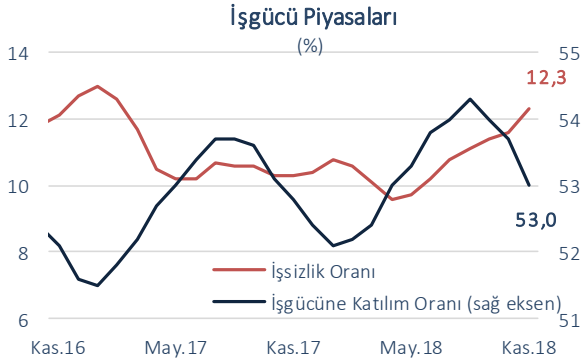
Ocak ayını yükselişle kapatmasına karşın ticaret görüşmelerine yönelik iyimserlikteki artışın risk iştahını desteklemesiyle altın fiyatları Şubat ayında dalgalı seyretti. 20 Şubat'ta 1.347 USD ile 10 ayın zirvesini test eden altının ons fiyatı izleyen günlerde hızlı biçimde gerileyerek Şubat ayını %0,6 kayıpla 1.313 USD'den tamamladı.

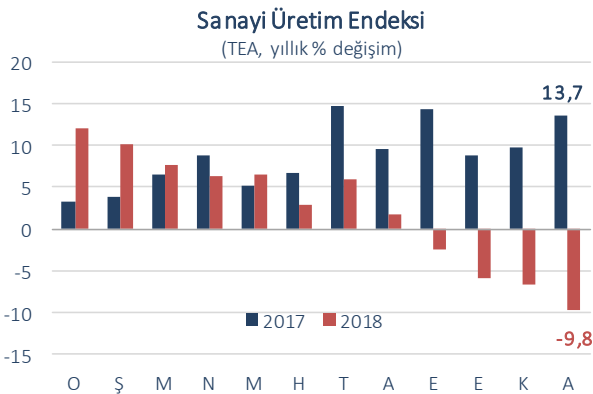
Kaynak: Datastream

İşsizlik oranı Şubat 2017'den bu yana en yüksek seviyede...

İşsizlik oranı 2018 yılı Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 puan artarak %12,3 düzeyinde gerçekleşti. Yükselişini yedinci ayına taşıyan işsizlik oranı Şubat 2017'den bu yana en yüksek düzeyine ulaşırken, işgücüne katılım oranı gerilemeye devam ederek %53'e indi. Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı bu dönemde %12 düzeyine yükselirken, işgücüne katılım oranı %53,4 oldu.

Sanayi üretimindeki daralma Aralık'ta öngörülerin üzerinde gerçekleşti.

Sanayi üretimindeki daralma derinleşerek devam ediyor. Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre sanayi üretim endeksi Aralık'ta yıllık bazda %9,8 gerileyerek Haziran 2009'dan bu yana en olumsuz performansını sergiledi. Böylece 2018'in son çeyreğinde sanayi üretimi bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %7,5 oranında daraldı. Aralık ayında imalat sanayiinde yer alan 24 alt sektörün 18'inde üretim yıllık bazda düşüş kaydetti. Ana harcama gruplarına göre incelendiğinde ekonomik aktivitedeki yavaşlama paralelinde ara malı ve sermaye malı üretimindeki düşüşün hız kazandığı görülüyor.

İmalat PMI Şubat ayında yükseldi.

İmalat PMI endeksi Şubat'ta Ocak ayına kıyasla 2,2 puan yükselerek 46,4 düzeyinde gerçekleşti. Endeks son 6 ayın en yüksek seviyesine çıkmasına karşın 50 eşik değerinin altında gerçekleşerek sektördeki daralmanın sürdüğüne işaret etti. Bu dönemde yeni ihracat siparişlerindeki

toparlanma dikkat çekti. Söz konusu alt endeks Şubat'ta 50,3'e yükselerek ihracatta büyümeye işaret etti. Üretim alt endeksindeki yavaşlama ise ivme kaybetti.

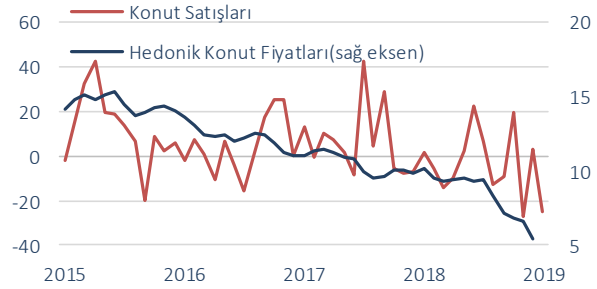
Kapasite kullanım oranı Şubat'ta hafif geriledi.

Mevsimsellikten arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO) Şubat'ta aylık bazda 0,2 puan gerileyerek %74,1 düzeyine indi. Aynı dönemde mevsimsel etkilerden arındırılmış reel kesim güven endeksi ise aylık bazda 1,5 puan artarak 96,9 düzeyine yükselirken, tüketici güven endeksi bir önceki aya göre gerileyerek 57,8 değerini aldı. Böylece, tüketici güven endeksi son 10 yılın en düşük düzeyine yakın seyrini sürdürdü.

Konut satışları yılın ilk ayında zayıf seyretti.

Türkiye genelinde konut satışları Ocak ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre %24,8 oranında azalarak 72.937 adet olarak gerçekleşti. Bu dönemde ipotekli konut satışları yıllık bazda %77,2 oranında azalırken, diğer satışlar %2,8 oranında düştü. Yabancılara konut satışları ise güçlü seyretelemeye devam etti. Nitekim, yabancılara yapılan konut satışları Ocak ayında yıllık bazda %81,9 artarak 3.168 adet oldu.

TCMB tarafından yayımlanan Aralık 2018 dönemine ait konut fiyatları verisi de emlak piyasasındaki zayıf görünümü teyit etti. Hedonik fiyat endeksi Aralık'ta bir önceki yılın aynı ayına göre %5,4 artarken, endeksin reel bazda %12,4 düşmesi dikkat çekti.

Yurt İçi Konut Satışları ve Konut Fiyat Endeksi
(yıllık % değişim)**Otomotiv ve beyaz eşya satışları gerileye devam ediyor.**

Otomotiv Distribütörleri Derneği'nin (ODD) yayımladığı verilere göre otomobil ve hafif ticari araç pazarında satışlar ÖTV ve KDV indirimine devam etmesine karşın Şubat ayında yıllık bazda %47 oranında daralarak 24.875 adet oldu. Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBESED) verilerine göre yurt içinde beyaz eşya satışları Ocak ayında yıllık bazda %9 oranında geriledi. Aynı dönemde ihracatın da %3 oranında gerilemesiyle beyaz eşya üretimindeki daralma %14 oldu. Yurt içi beyaz eşya satışları ÖTV teşviklerine rağmen 2018 yılında %17 daralmıştı.

Türkiye Ekonomisi - Makro Göstergeler

Merkezi yönetim bütçesi Ocak'ta 5,1 milyar TL fazla verdi.

Merkezi yönetim bütçe gelirleri yılın ilk ayında yıllık bazda %66,6 oranında artarak 97 milyar TL olurken, bütçe harcamaları %62,5 yükselişle 91,9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Böylece, 2019 yılının ilk ayında bütçe fazlası geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla 3 katına çıkarak 5,1 milyar TL seviyesine yükseldi. TCMB kârının bütçeye aktarımının öne çekilmesi gelirlerdeki yüksek artışta etkili oldu.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Ocak		%
	2018	2019	
Harcamalar	56,5	91,9	62,5
Faiz Harcamaları	6,0	7,3	20,8
Faiz Dışı Harcamalar	50,5	84,6	67,5
Gelirler	58,2	97,0	66,6
Vergi Gelirleri	52,0	55,7	7,1
Diğer Gelirler	6,2	41,3	564,8
Bütçe Dengesi	1,7	5,1	204,8
Faiz Dışı Denge	7,7	12,4	61,0

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Dış ticaret açığı 2019 yılına düşüşle başladı.

Dış ticaret açığındaki daralma Ocak 2019'da sekizinci ayına taşındı. Ocak ayında ihracat hacmi yıllık bazda %5,9 oranında artarak 13,2 milyar USD, ithalat hacmi %27,2 düşüşle 15,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı dönemine göre %72,5 azalarak 2,5 milyar USD oldu. Geçtiğimiz yılın Ocak ayında %57,8 düzeyinde gerçekleşen ihracatın ithalatı karşılama oranı 2019'un ilk ayında %84'e yükseldi.

İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

(12 aylık kümülatif, %)

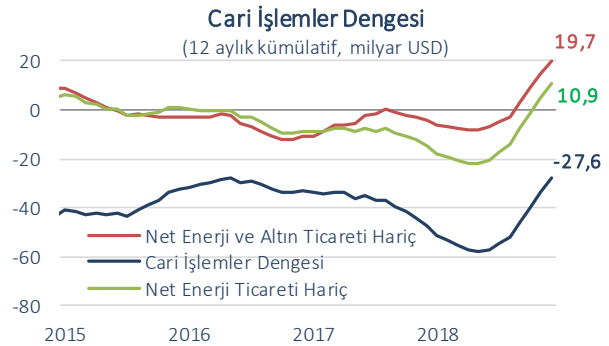
12 aylık kümülatif verilere göre ihracat 168,7 milyar USD ile tarihi yüksek seviyeye çıkarken, ithalat 217,2 milyar USD düzeyine geriledi. Böylece 12 aylık dış ticaret açığı da 48,5 milyar USD ile Mart 2010'dan bu yana en düşük seviyesine geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı %77,7 ile 2002'den bu yana en yüksek düzeyine yükseldi.

Ticaret Bakanlığı tarafından Genel Ticaret Sistemine göre açıklanan geçici verilere göre dış ticaret açığı Şubat ayında da yıllık bazda daralmaya devam etti. Bu dönemde

ihracat %3,7 artarken, ithalat %18,7 oranında geriledi. Böylece dış ticaret açığı yıllık bazda %69,6 daralarak 1,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

2018'de cari açık 27,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

2018 yılı genelinde cari açık yıllık bazda %41,6 oranında daralarak 27,6 milyar USD ile 2009'dan bu yana en düşük seviyeye indi. 2018'de cari açıktaki kaydedilen gerileme büyük ölçüde dış ticaret açığındaki daralmadan kaynaklandı. İç talepteki yavaşlamanın yanında Brent türü ham petrol fiyatının bir önceki yıla göre yaklaşık %30 gerilemesi de bu daralmada etkili oldu. Net seyahat gelirlerinin yıllık bazda %16,8 oranında artış kaydetmesi cari açıktaki iyileşmeyi destekledi. Net enerji ithalatı hariç tutulduğunda cari denge 2018'de 10,9 milyar USD fazla verdi. Altın ticareti de hariç tutulduğunda bu rakam 19,7 milyar USD oldu.

2018 yılı genelinde portföy yatırımları zayıf seyrederken, rezerv varlıklar ve net hata noksan kalemleri cari açığın finansmanında öne çıktı

Yıllık TÜFE enflasyonu %19,67 seviyesinde...

TÜFE Şubat ayında aylık bazda %0,16 ile piyasa beklentilerinin altında artış kaydetti. Reuters anketine göre aylık TÜFE enflasyonunun %0,4 olması bekleniyordu. Yurt içi ÜFE (Yi-ÜFE) de Şubat'ta %0,09 oranında artarak yatay bir seyir izledi.

Şubat	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2018	2019	2018	2019
(değişim %)				
Aylık	0,73	0,16	2,68	0,09
Yılsonuna Göre	1,76	1,23	3,69	0,55
Yıllık	10,26	19,67	13,71	29,59
Yıllık Ortalama	11,23	17,93	15,50	29,97

Eylül 2018'den bu yana %20'nin üzerinde seyreden yıllık tüketici enflasyonu TL'nin görece istikrarlı seyri, iç talepteki yavaşlama ve alınan önlemler paralelinde Şubat'ta %19,67 düzeyine indi. Ekim ayından bu yana gerileyen yıllık Yi-ÜFE enflasyonu Şubat'ta da bu eğilimini sürdürerek %29,59 düzeyinde gerçekleşti. Böylece, yıllık Yi-ÜFE artışı Temmuz 2018'den bu yana ilk kez %30 seviyesinin altına geriledi.

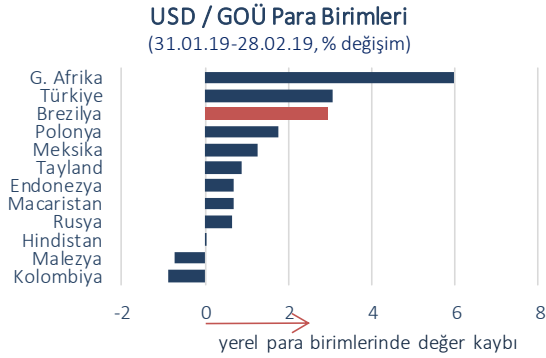
Kaynak: TÜİK, Datastream, TCMB, Ticaret Bakanlığı

	31.Oca	28.Şub	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	303	303	-0 bp ▼
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	18,39%	18,79%	40 bp ▲
BIST-100	104.074	104.530	0,4% ▲
USD/TL	5,1759	5,3340	3,1% ▲
EUR/TL	5,9391	6,0739	2,3% ▲
Döviz Sepeti*	5,5575	5,7039	2,6% ▲

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

TL Şubat ayında değer kaybetti.

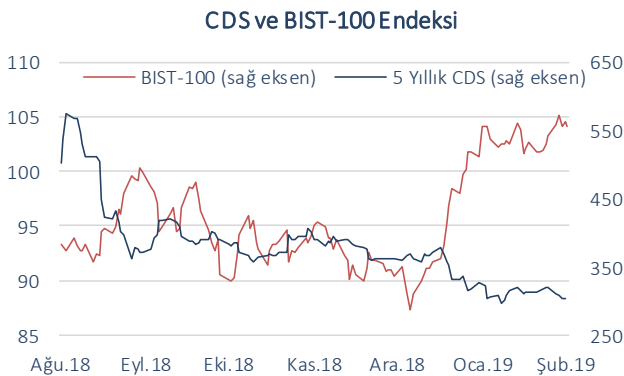
TCMB'nin sıkı duruşunu koruyacağı söyleminin etkisiyle 31 Ocak'ta 5,15 seviyesine kadar inen USD/TL ilerleyen günlerde yükseliş eğilimi gösterdi. Doların Şubat ayının ilk yarısında küresel piyasalarda değer kazanmasına ek olarak TCMB'nin zorunlu karşılık hamlesi bu gelişmede etkili oldu. USD/TL, Şubat ayını %3,1 yükselişle 5,3340 düzeyinden tamamladı.

BIST-100 endeksi dalgalı bir seyir izledi.

Ocak ayında hızlı yükselen BIST-100 endeksi Şubat ayında dalgalı bir görünüm sergiledi. Ocak sonuna göre %0,4 yükselen endeks Şubat ayını 104.530 seviyesinden tamamladı.

Ocak ayı ortasından bu yana gerileyen ve 5 Şubat'ta 296 ile Temmuz 2018'den bu yana en düşük seviyesine inen Türkiye'nin 5 yıllık CDS risk primi ilerleyen günlerde dalgalı seyretti. Şubat sonunda CDS primleri Ocak ayına göre değişmeyerek 303 düzeyinde gerçekleşti.

Hazine Şubat ayı borçlanma programını öngörülerin hafif altında tamamladı.

Hazine Şubat ayında gerçekleştirdiği ihalelerle piyasadaki toplam 16,4 milyar TL borçlanma gerçekleştirdi. Bu dönemde toplam 22,8 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık toplam 17 milyar TL'lik iç borçlanma gerçekleştirilmesi öngörülüyordu. Hazine'nin 19 Şubat'ta gerçekleştirdiği iki yıllık gösterge tahvilin yeniden ihracında ortalama bileşik faiz %18,34 düzeyinde gerçekleşirken, aynı tarihte ikincil piyasada iki yıllık gösterge tahvil faizi %18,68 oldu. 2 yıl vadeli gösterge tahvilin bileşik faizi bir önceki aya göre 40 baz puan yükselerek 28 Şubat'ta %18,79 oldu.

2 Yıllık Gösterge Tahvilin Bileşik Faizi (%)

TCMB zorunlu karşılık oranlarını indirdi.

TCMB, Türk lirası zorunlu karşılık oranlarını 1 yıla kadar vadeli mevduat ile 3 yıla kadar vadeli diğer yükümlülüklerde 100 baz puan, diğer vade gruplarında 50 baz puan indirdi. Ayrıca, zorunlu karşılıkların hurda altın cinsinden tesis edilmesi imkânı üst sınırı da %5'ten %10'a çıkarıldı. Düzenlemenin etkisine ilişkin TCMB'den herhangi bir açıklama yapılmazken, yaklaşık 3,3 milyar TL ve 2,3 milyar USD'lik zorunlu karşılığın serbest kalacağı hesaplanıyor.

S&P Türkiye'nin kredi notu ve görünümünü teyit etti.

Kredi derecelendirme kuruluşu S&P, Türkiye'nin kredi notunu "B+" olarak teyit ederken, görünümünü "durağan" olarak bıraktı. Açıklamada, bankacılık sisteminde Türkiye'nin mali duruşunu baskı altına alabilecek risklerin yükselmesi durumunda kredi notunun düşürülebileceği ifade edildi. Ekonominin 2019 yılında % 0,5 oranında daralacağını öngören S&P, bu öngörüyle etkileyebilecek belirsizliklerin sürdüğünü, büyümenin öngörülerin altında kalması durumunda ise kredi notunun baskı altında kalabileceğini kaydetti.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Türkiye'nin kredi büyümesini artırmaya yönelik tedbirlerinin bankaların kredi notu için negatif olduğunu belirtti. Moody's'in yayımladığı kredi görünümü raporunda Türkiye ekonomisinin 2019 yılında %2 daralmasının, enflasyonun ise %17 olmasının beklendiği ifade edildi.

Kaynak: Datastream, Reuters, Borsa İstanbul, TCMB

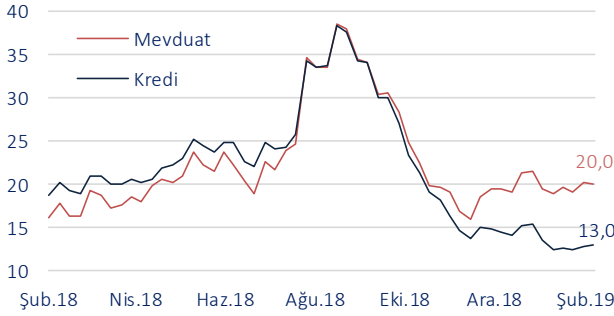
Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

Mevduat hacminde yıllık artış %20 düzeyinde...

BDDK tarafından yayımlanan Haftalık Bülten verilerine göre 22 Şubat itibarıyla mevduat hacmi yıllık bazda %20, 2018 sonuna göre %2 oranında genişleyerek 2.085 milyar TL oldu. TP mevduat hacmi bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %8 artarak 1.028 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. USD cinsi YP mevduat hacmi ise bu dönemde %4,3 geriledi. Yılsonuna göre USD cinsi YP mevduat hacmi 10,2 milyar USD artış kaydetti.

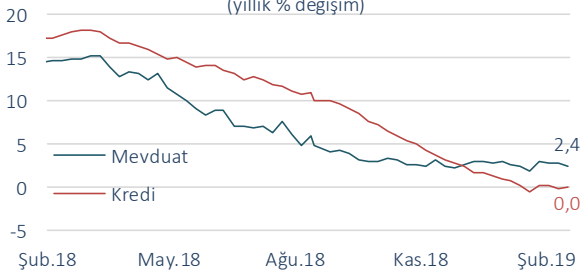
Yıllık kredi hacmi artışı zayıf seyrini sürdürdü.

Toplam kredi hacmi 22 Şubat itibarıyla yıllık bazda %13, yılsonuna göre de %0,5 artarak 2.405 milyar TL oldu. TP krediler yıllık bazda %1,1 artarak 1.450 milyar TL düzeyinde gerçekleşirken, USD bazında YP krediler aynı dönemde %2,2 gerileyerek 180 milyar USD'ye indi. Haftalık bazda bakıldığında TP kredilerde toparlanma gözleniyor. Son 4 haftada TP krediler 19 milyar TL artış kaydetti.

Kredi ve Mevduat
(yıllık % değişim)

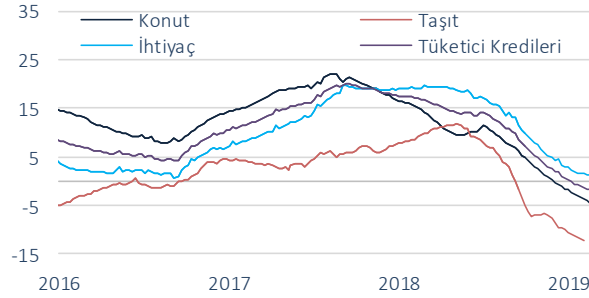
Kur etkisinden arındırılmış artışlar...

2019 yılında da döviz kuru gelişmelerinin yıllık değişim oranları üzerindeki etkisinin sürdüğü görülüyor. Nitekim, kur etkisinden arındırılmış verilere göre 22 Şubat itibarıyla mevduat hacmindeki yıllık artış %2,4'e gerilerken, kredi hacminin önemli bir değişim kaydetmediği görülüyor.

Kur Etkisinden Arındırılmış
Mevduat ve Kredi
(yıllık % değişim)

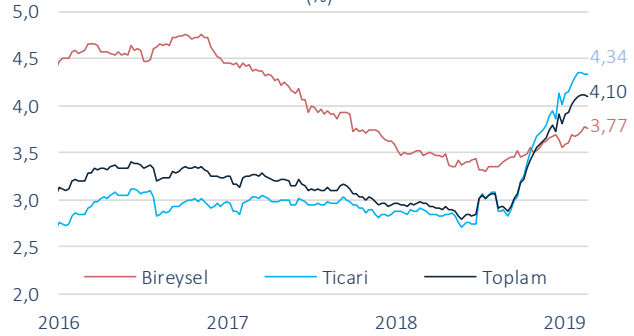
Tüketici kredileri yıllık bazda geriledi.

11 Ocak haftasından bu yana bireysel kredi kartları hariç tüketici kredilerinde görülen daralma hızlanarak sürüyor. 22 Şubat itibarıyla tüketici kredileri yıllık bazda %1,7 oranında düştü. Bu dönemde taşıt kredileri otomotiv pazarındaki daralma eğilimine paralel olarak yıllık bazda %12,1 oranında gerilerken, konut kredilerindeki düşüş %4,5 oldu. Diğer taraftan, Ağustos 2018'den beri yavaşlayan ihtiyaç kredilerindeki yıllık artış hızı %1,3'e geriledi.

Tüketici Kredileri
(yıllık % değişim)

Takipteki alacaklar oranındaki yükseliş sürüyor.

22 Şubat haftasında brüt takipteki alacaklar bakiyesi yıllık bazda %56,5 artarak 101,6 milyar TL düzeyine çıktı. Son aylarda yükselme eğilimi sergileyen takipteki alacaklar oranı 22 Şubat haftasında %4,1 seviyesine yükseldi. Aynı tarih itibarıyla söz konusu oran bireysel kredilerde %4,34, ticari kredilerde %3,77 olarak kaydedildi.

Takipteki Alacaklar Oranı
(%)

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 22 Şubat itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-)40.719 milyon USD, bilanço dışında ise (+)42.788 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörü yabancı para net genel pozisyonu (+) 2.069 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

Genel Değerlendirme

Bir süredir gündemde arka planda kalan ABD ve Çin arasındaki ticaret savaşına yönelik gelişmeler Şubat ayında üst düzey yetkililer arasındaki müzakerelerin başlamasıyla yeniden ön plana çıktı. Görüşmelerin olumlu bir seyir izlemesine ek olarak daha önce 1 Mart olarak ilan edilen müzakerelerin bitiş tarihinin ötelenmesi ve dünyanın en büyük iki ekonomisi arasındaki ticaret savaşının Mart ayı içinde anlaşmayla çözülebileceğine işaret eden gelişmeler yakından izleniyor.

Bir yandan ticaret savaşının küresel ekonomiye verebileceği zarar yaygın biçimde tartışılırken, diğer taraftan açıklanan makroekonomik veriler iktisadi faaliyetteki ivme kaybının verilere yansımaya başladığını gösteriyor. 2018'i beklentilerin üzerinde bir büyümeyle kapatmasına karşın ABD ekonomisine ilişkin açıklanan veriler 2019 performansına dair karışık bir tablo çizerken, benzer bir tablo Euro Alanı için de geçerliliğini koruyor. Euro Alanı ekonomisine ilişkin bu yılın ilk çeyreğine yönelik açıklanan veriler ılımlı bir görünüme işaret ediyor. Çin'de ise açıklanan PMI verileri imalat sanayinin 2019'a daralarak başladığını gösteriyor.

Küresel ölçekte yaşanan ivme kaybı başlıca merkez bankalarının izleyen dönemde para politikasında ekonomik aktiviteyi destekleyici bir tutum benimseyecekleri beklentilerini arttırıyor. Bu durum, gelişmekte olan ülke varlıklarına yönelimi desteklemenin yanın da emtia fiyatlarını da yukarı yönlü etkiliyor.

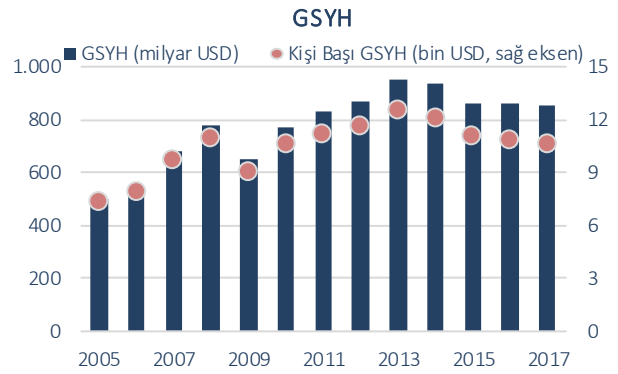
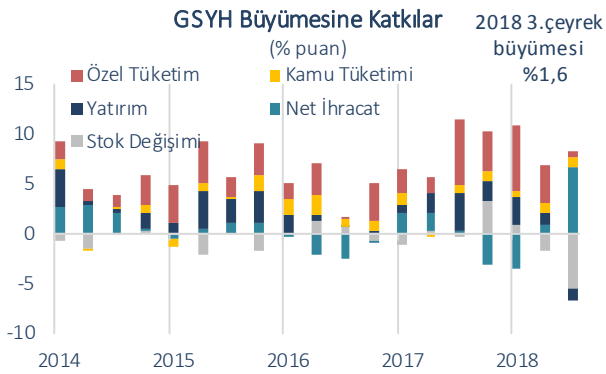
Yurt içinde açıklanan veriler ekonomik faaliyetteki yavaşlamanın belirginleştiğini gösteriyor. Aralık'ta takvim etkisinden arındırılmış verilere göre yıllık bazda %9,8 daralarak Haziran 2009'dan bu yana en zayıf performansını sergileyen sanayi üretimi böylece yılın son çeyreğini önceki yılın aynı dönemine kıyasla %7,5 küçülmeye tamamladı. Diğer taraftan, 2018 yılının tamamında cari açık 27,6 milyar USD ile 2009 yılından bu yana en düşük seviyede gerçekleşti.

Ekonomik aktivitedeki dengelenmenin ve Türk lirasındaki nispeten istikrarlı görünümün etkisiyle Kasım ayından bu yana enflasyon göstergelerinde gözlenen iyileşme yeni yılda da devam ediyor. Bu gelişmede enflasyonla mücadele kapsamında alınan önlemlere bağlı olarak gıda fiyat artışlarının ivme kaybetmesinin etkili olduğu izleniyor.

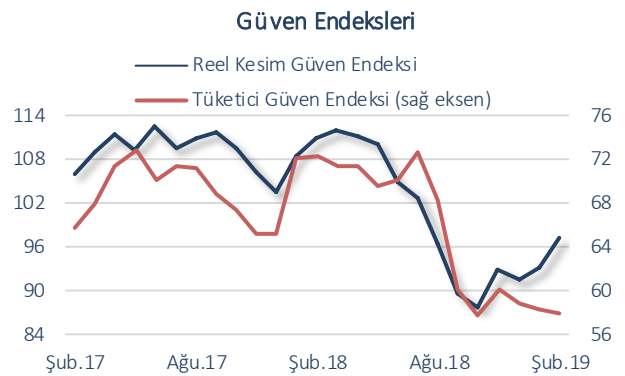
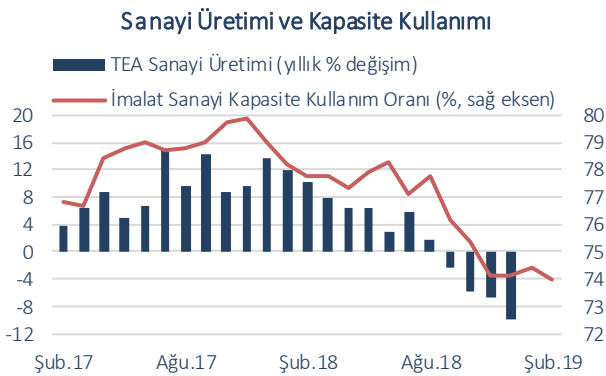
Tahminlerimiz (%)	2018	2019
Büyüme	2,9	1,0
Cari Açık/GSYH	3,3	2,0
Enflasyon (yılsonu)	20,3 (G)	16,0

(G) Gerçekleşme

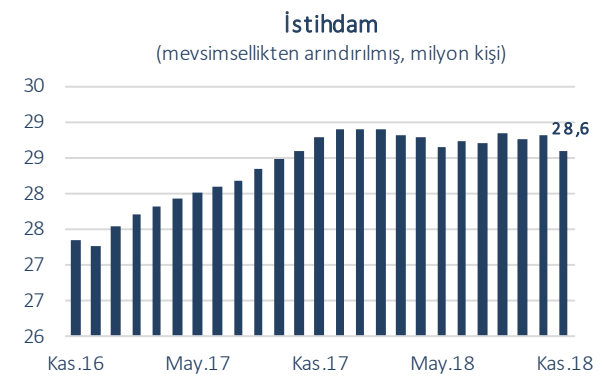
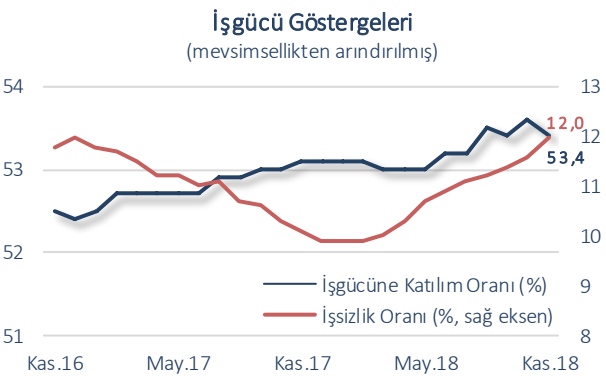
Büyüme

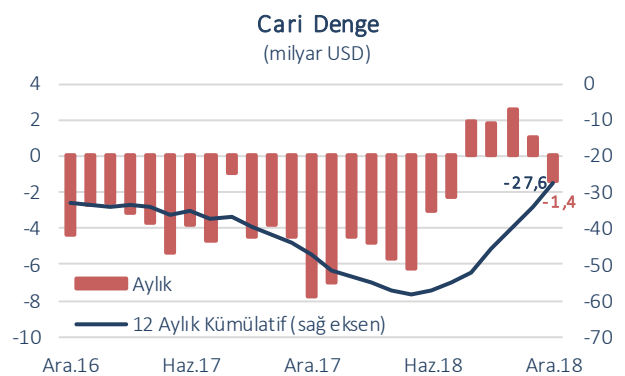
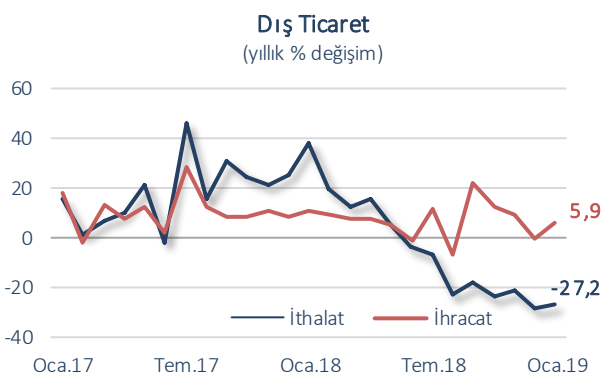
Öncü Göstergeler

İşgücü Piyasaları

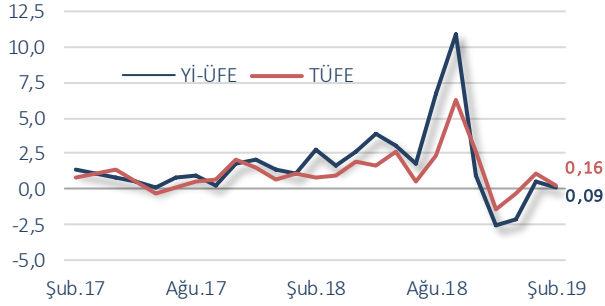

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

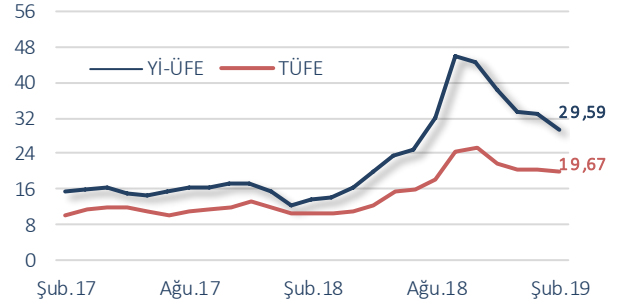

Enflasyon Göstergeleri

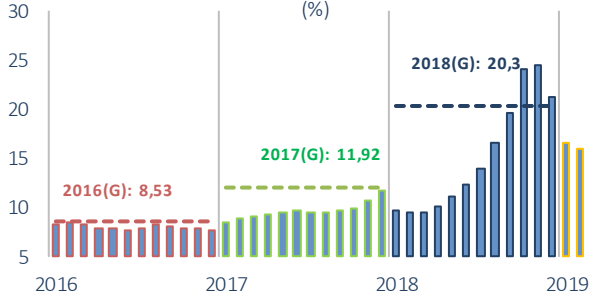
Aylık Enflasyon (%)

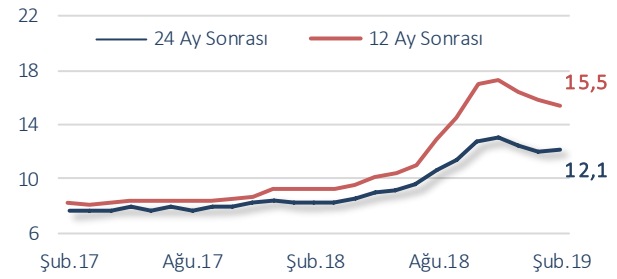
Yıllık Enflasyon (%)

TCMB Beklenti Anketi Yılsunu TÜFE Artışı Tahmini (%)

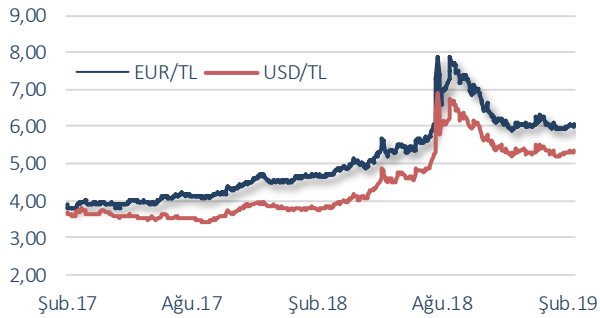

TCMB Beklenti Anketi 12 ve 24 Ay Sonrasına İlişkin TÜFE Artışı Tahmini (%)

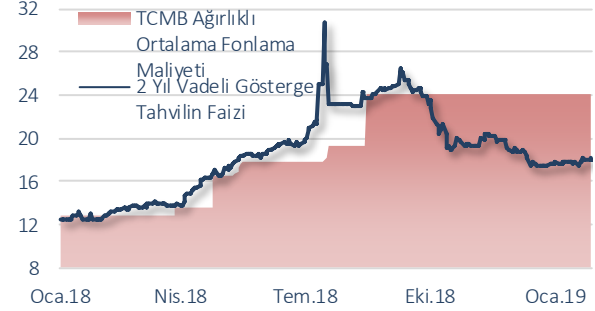

Döviz ve Tahvil Piyasaları

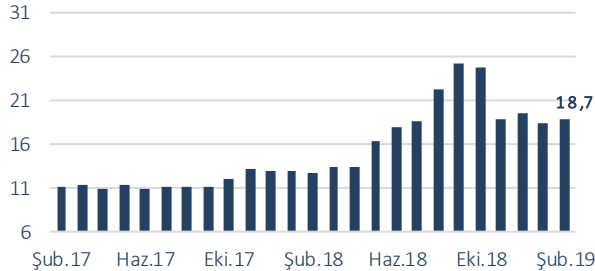
Döviz Kurları

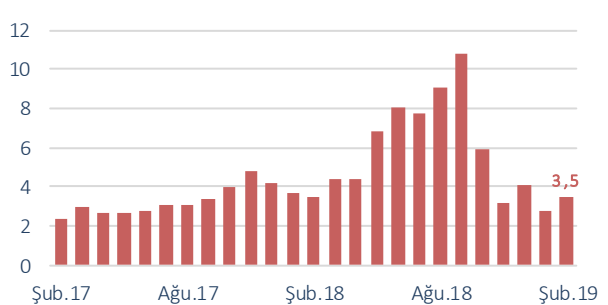
TCMB AOFM ve 2-Y Gösterge Tahvilin Faizi (%)

Hazine İhalelerinde Oluşan Ortalama Bileşik Faiz Oranı (%)

TL DİBS'lerin Beklenen Reel Getirisi (%)

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2013	2014	2015	2016	2017	18-Ç1	18-Ç2	18-Ç3
GSYH (milyar USD)	950	935	862	863	851	207	204	187
GSYH (milyar TL)	1.810	2.045	2.339	2.609	3.107	788	884	1.013
Büyüme Oranı (%)	8,5	5,2	6,1	3,2	7,4	7,3	5,2	1,6
Enflasyon (%)						Ara.18	Oca.19	Şub.19
TÜFE (yıllık)	7,40	8,17	8,81	8,53	11,92	20,30	20,35	19,67
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	6,97	6,36	5,71	9,94	15,47	33,64	32,93	29,59
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Eyl.18	Eki.18	Kas.18
İşsizlik Oranı (%)	9,1	10,3	10,2	12,0	9,9	11,4	11,6	12,0
İşgücüne Katılım Oranı (%)	48,5	51,0	51,7	52,4	53,1	53,4	53,6	53,4
Döviz Kurları						Ara.18	Oca.19	Şub.19
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	101,1	105,9	99,2	93,6	86,4	76,4	75,7	77,2
USD/TL	2,1485	2,3378	2,9189	3,5176	3,7916	5,3199	5,1759	5,3340
EUR/TL	2,9605	2,8288	3,1708	3,7102	4,5530	6,0815	5,9391	6,0739
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	2,5545	2,5833	3,0448	3,6139	4,1723	5,7007	5,5575	5,7039
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Kas.18	Ara.18	Oca.19
İhracat	151,8	157,6	143,8	142,5	157,0	168,0	168,0	168,7
İthalat	251,7	242,2	207,2	198,6	233,8	229,6	223,0	217,2
Dış Ticaret Dengesi	-99,9	-84,6	-63,4	-56,1	-76,8	-61,6	-55,1	-48,5
Karşılama Oranı (%)	60,3	65,1	69,4	71,8	67,1	73,2	75,3	77,7
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Eki.18	Kas.18	Ara.18
Cari İşlemler Dengesi	-63,6	-43,6	-32,1	-33,1	-47,3	-39,5	-33,9	-27,6
Finans Hesabı	-62,7	-43,2	-22,7	-22,0	-46,7	-21,0	-16,2	-6,4
Doğrudan Yatırımlar (net)	-9,9	-6,3	-14,2	-10,8	-8,8	-8,2	-9,2	-9,5
Portföy Yatırımları (net)	-24,0	-20,2	15,5	-6,3	-24,5	3,8	0,7	3,0
Diğer Yatırımlar (net)	-38,7	-16,2	-12,1	-5,7	-5,2	11,2	12,2	10,5
Rezerv Varlıklar (net)	9,9	-0,5	-11,8	0,8	-8,2	-27,9	-19,9	-10,4
Net Hata ve Noksan	1,0	0,5	9,5	11,1	0,6	18,4	17,7	21,2
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-6,7	-4,7	-3,7	-3,8	-5,6	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Kas.18	Ara.18	Oca.19
Harcamalar	408,2	448,8	506,3	584,1	678,3	745,4	830,5	91,9
Faiz Harcamaları	50,0	49,9	53,0	50,2	56,7	71,9	74,0	7,3
Faiz Dışı Harcamalar	358,2	398,8	453,3	533,8	621,6	673,5	756,5	84,6
Gelirler	389,7	425,4	482,8	554,1	630,5	690,8	757,8	97,0
Vergi Gelirleri	326,2	352,5	407,8	459,0	536,6	575,8	621,3	55,7
Bütçe Dengesi	-18,5	-23,4	-23,5	-29,9	-47,8	-54,5	-72,6	5,1
Faiz Dışı Denge	31,4	26,5	29,5	20,3	8,9	17,3	1,3	12,4
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,0	-1,1	-1,0	-1,1	-1,5	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Kas.18	Ara.18	Oca.19
İç Borç Stoku	403,0	414,6	440,1	468,6	535,4	578,8	586,1	597,9
Dış Borç Stoku	183,2	197,9	238,1	291,3	341,0	470,4	481,0	500,2
Toplam Borç Stoku	586,2	612,5	678,2	760,0	892,7	1.049,2	1.067,1	1.098,1

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göredir.

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2013	2014	2015	2016	2017	Ara.18	Oca.19	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	1.732	1.994	2.357	2.731	3.258	3.867	3.861	18,5
Krediler	1.047	1.241	1.485	1.734	2.098	2.395	2.377	13,3
TP Krediler	753	881	1.013	1.131	1.414	1.439	1.441	1,9
Pay (%)	71,9	71,0	68,2	65,2	67,4	60,1	60,6	-
YP Krediler	295	360	472	603	684	956	937	37,0
Pay (%)	28,1	29,0	31,8	34,8	32,6	39,9	39,4	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	29,6	36,4	47,5	58,2	64,0	96,6	99,9	56,1
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	2,8	2,9	3,1	3,2	3,0	3,9	4,0	-
Menkul Değerler	287	302	330	352	402	478	496	23,4
PASİF TOPLAMI	1.732	1.994	2.357	2.731	3.258	3.867	3.861	18,5
Mevduat	946	1.053	1.245	1.454	1.711	2.036	2.048	19,7
TP Mevduat	594	661	715	845	955	1.042	1.034	8,4
Pay (%)	62,8	62,8	57,4	58,1	55,8	51,2	50,5	-
YP Mevduat	352	391	530	609	756	994	1.014	34,0
Pay (%)	37,2	37,2	42,6	41,9	44,2	48,8	49,5	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	61	89	98	116	145	174	175	20,2
Bankalara Borçlar	254	293	361	418	475	563	547	15,2
Repodan Sağlanan Fonlar	119	137	157	138	99	97	105	6,7
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	194	232	262	300	359	421	426	18,5
Net Dönem Kârı/Zararı	24,7	24,6	26,1	37,5	49,1	53,5	3,2	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	57,9	60,7	63,5	66,5	67,6			
Krediler/Aktifler	60,5	62,2	63,0	63,5	64,4	61,9	61,6	-
Menkul Kıymet/Aktifler	16,6	15,2	14,0	12,9	12,3	12,4	12,8	-
Mevduat/Pasifler	54,6	52,8	52,8	53,2	52,5	52,6	53,0	-
Krediler/Mevduat	110,7	117,9	119,2	119,3	122,6	117,6	116,1	-
Sermaye Yeterliliği	15,3	16,3	15,6	15,6	16,9	17,3	17,1	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.